

OB 40. LETNICI KRVODAJALSTVA NA SLOVENSKEM

S srcem, dušo in krvjo

40 let darujemo kri

Ena od najvitalnejših idej Rdečega križa je nedvomno krvodajalstvo. Njegovo sporočilo in udeležanje pomenita najhumannejše poslanstvo – ohranjanje življenja. In najbrže je število naših življenj rešenih s to neprecenljivo življenjsko tekočino ogromno, veliko pa ostaja tudi število tistih, ki so darovali kri kot tudi tistih, ki so darovanje krvi organizirali in omogočili.

Slednjim je bila namenjena iskrena in doživljajeva slovesnost, ki jo je občinski odbor Rdečega križa pripravil 12. oktobra v veliki skupščinski dvorani. Ob prijetnem programu viških osnovnošolcev in gojencev Glasbene šole Vič je zbrane najprej nagovoril in pozdravil Peter Vrhunc – predsednik viškoročnega odbora Rdečega križa. Slavnostni govornik pa je bil viškoročni župan Bogdan Bradač. V svojem govoru je še posebej poudaril poslanstvo in razširjenost ter tradicijo aktivistov Rdečega križa kot tudi številnih krvodajalcev, ki navkljub izjemnemu poslanstvu svojega darovanja ostajajo vse preveč anonimni.

Najbolj zaslužni krvodajalci

Franci Bregelj za 61 x darovano kri
Nežka Feist za 64 x darovano kri
Edo Hribar za 68 x darovano kri
Mitja Pirnat za 75 x darovano kri
Franc Remškar za 75 x darovano kri
Boris Lukašev za 79 x darovano kri
Mitja Tomažič za 80 x darovano kri
Jure Klasinc za 92 x darovano kri
Branko Stefančič za 133 x darovano kri
Anton Cedičnik za 257 x darovano kri

Najbolj zaslužni krvodajalci in organizatorji krvodajalstva:

Martin Vereš, krvodajalec in organizator v Tobačni Ljubljani
Bernarda Urbančič, krvodajalka in organizatorica v KO RKS Lj.
Leon Kurent, krvodajalec in organizator v Plutalu
Tončka Klobučar, krvodajalka in organizatorica v KO RKS Horjul
Franc Krumberger, krvodajalec in organizator na Gimnaziji Vič
dr. Marjan Koršič, krvodajalec in dolgoletni predsednik občinske

Najbolj zaslužni organizatorji krvodajalstva:

Barbara Železnik, KO RKS Črna vrh nad Polhovim Gradcem
dr. Vladimir Cotič, Institut Jožefa Stefana
Janez Koprivec, KO RKS Vrhovci
Silva Baus, dolgoletna organizatorica krvodajalstva v občini Ljubljana Vič-Rudnik

OB 100-LETNICI ROJSTVA PREŽIHOVEGA VORANCA V VIŠKI KNJIŽNICI

Spomin na pisatelja in predstavitev nove knjige

V ponedeljek, 18. oktobra je bila v prostorih knjižnice Prežihovega Voranca-Lovra Kuharja, počastitev 100 letnice rojstva tega po Ivanu Cankarju upravičeno največjega slovenskega pisatelja. V zgodovini slovenske književnosti bo zapisan kot najodličnejši pisatelj naše Koroške z dvema velikima romanoma, *Požganico*, ki obravnava skupnostno življenje ljudstva na Koroškem po prvi svetovi vojni do plebiscita 1920 z nazornimi reportažnimi prvimi pisanja, in *Jamnico*, ki govori o kmečkem življenju na Koroškem v dvajsetih letih. Z vojnimi romanom *Doberdob* je pokazal tragično vojno dogajanje med prvo svetovno vojno in bridka doživlja slovenskih vojakov, torej resnično pisatelj evropskega formata. Umetniške vrednote vsebujejo njegove novele v zbirki *Samorastniki* in umetniška besedila z doživljaji otroštva v zbirki *Solzice*. Prežihova umetniška in človeška podoba je neločljivo povezana z rodnim krajem, s Kotljami na Koroškem in z vsem slovenstvom, njegovo javno politično in kulturno delo in njegova umetniška beseda, jasna, klena, nič sentimentalna, resnična in preprosta, pa z narodnostnimi in človeškimi prizadevanji njegovega ljudstva po boljšem življenju. Takim izvajanjem literarnega zgodovinarja prof. Stanke Janeža, poznavalca Prežihovega življenja in dela, so prisluhnili izbrani poslušalci, s spomini na pisatelja pa se je pridružil njegov medvojni sodelavec in aktivist, pesnik, pripovednik in mladinski pisatelj Cvetko Zagorski, ki je iz svoje tretje knjige *Spominov* prebral črtilo o pretresljivih zadnjih dneh pisatelja.

Prof. Stanko Janež pa je predstavil svoje najnovejše delo: *Slovenska mladinska proza, poglavitna dela, označitve in vsebine*, ki vsebuje tudi prikaz Prežihovega mladinskega pripovedništva, zlasti njegove klasične *Solzice*. Knjiga navaja pregled vrednostnih meril in mladinsko književnost, kratek pregled mladinske pro-

ze iz starejših obdobij, ko je bila zelo skromna, poučna in vzgojna, poglavitno jedro dela pa je prikaz razvoja slovenske umetniške proze od Levstika dalje do najnovejših piscev s kronološkim orisom izbranega dela mladinskih pisateljev s poglavitnimi deli, ki so se uveljavila kot klasična mladinska dela. Delo je prvo take vrste pri nas.

V glasbenem delu tega kulturnega večera so nastopili prof. Cvetko Budkovič, ki je na violini izvajal glasbena dela: Matije Bravničarja, Josepha Joachima Raffa in Giuseppeja Tartini-ja. Flavistka Sintija Hafner z deli Cleresseeja Louis Moysa in ob klavirju profesorica Helena Hren.

V sklepnih besedi se je prof. Stanko Janež spomnil še dveh vidnih slovenskih besednih ustvarjalcev: Ivana Potrča in Mateja Bora-Vladimira Pavšiča, ki sta letos zapustila vrste slovenskih pisateljev.

Direktorica knjižnice Prežihov Voranc gospa Breda Bajuk se je ob koncu prireditve v imenu knjižnice zahvalila vsem, ki so s svojim obiskom počastili spominsko prireditev, posebej pa je izrekla zahvalo vsem nesebičnim izvajalcem kulturnega in glasbenega programa. O. Ž.

V KNJIŽNICI PREŽIHOV VORANC

Odmevne Aljanine karikature

V četrtek 28. oktobra je bila v knjižnični galeriji odprta samostojna razstava odmevnih karikatur Aljane Primožič. Velja si jih ogledati!

NA OBISKU PRI PIHALNEM ORKESTRU VIČ-RUDNIK

»Vsaka občina bi bila ponosna na tak orkester«!

Kulturni dom na Brdu ima zdaj že nekaj časa še enega uporabnika: v prostorni kulturni dvorani nekajkrat na teden vadijo člani Pihalnega orkestra Vič-Rudnik, ki po hudi krizi pred dvema letoma in še prej leta 1989 doživlja pravi preporod. Mladi godbeniki prihajajo od vsepovsod, dva celo iz Postojne, mlajša članica pa prihaja iz Kranja.

»Všeč mi je sama glasba, še posebej hard rock, ki smo ga zdaj tudi začeli igrati,« je navdušen nad sodelovanjem v orkestru mladi Aleš Breškvar iz Trnovca, ki igra v orkestru že peto leto, povabil pa ga je dirigent Josip Grgasovič, k se je na Glasbeni šoli Vič učil bobne.

»Skupno imamo na spisku kakih 43 članov, vendar pa jih na vaje hodi nekoliko manj, kajti nekateri so v šolah ali pa v službah. Največ je šolarjev in študentov, nekaj pa je tudi poklicnih glasbenikov,« pravi dirigent Josip Grgasovič, ki je na čelu orkestra že od vsega začetka.

V enajstih letih, kolikor deluje Pihalni orkester Vič-Rudnik so našli prek 260 nastopov, največ kajpak na območju naše občine. Prav zdaj pričakujejo vabilo iz švedskega Göteborga, kjer bodo sodelovali na mednarodnem tekmovanju pihalnih orkestrów. Za ta nastop jih je predlagala strokovna komisija na spomladanski prireditvi v Žalču.

Po nastopu na reviji pihalnih orkestrów na Turjaku leta 1991 (kmalu po kriznem obdobju, ko je orkester zavoljo pomanjkanja prostorov skoraj razpadel) se je kolektiv

praktično v dobrem letu dni dvignil iz tretje v prvo elitno skupino Slovenskih pihalnih orkestrów. To potrjuje tudi zlati listini z dne 16. maja lanskega leta v Grosuplju, kjer so tekmovali še v tretji skupini in 15. maja letos v Žalču, kjer so tekmovali že v drugi skupini Slovenskih pihalnih orkestrów. Že drugo leto pa bo orkester nastopil v prvi skupini.

Kljub uspehom pa Pihalni orkester Vič-Rudnik še vedno ne deluje brez težav.

»Občina nima za nas prav nobenega razumevanja. Če ne bi bilo Vilija Beliča in Franca Malovrha, bi že zdavnaj propadli. Tu na Brdu moramo plačevati najemnino za dvorano, elektriko, zraven pa še centralno kurjavo. Občinska ZKO nam pomaga kolikor more, vendar pa je to premalo. Prosili smo, da bi nas dali v proračun, da bi dobili vsaj za centralno kurjavo, a do zdaj še nismo dobili nič. Po drugih občinah podobne orkestre bolje financirajo. Poglejte, v Domžalah imajo kar tri godbe, pa nimajo takšnih težav,« kar ne more razumeti brezbriznosti nekaterih od njihovega dela dirigent Josip Grgasovič.

Pihalni orkester Vič-Rudnik vsekakor potrebuje več razumevanja. »Rabili bi nekaj sponzorjev, potem bi že šlo. Zraven pa še moderen, zabaven program,« pravi tudi mladi godbenik Matjaž Hočevar iz Murgel, ki za pihalne godbe le pod temi pogoji še vidi prihodnost.

BRANKO VRHOVEC

PREJELI SMO PISMO

Jesenske molčečnosti

Leta in leta, že kar v oktobru, kupujem nagrobne svečke. Če imaš več pokojnikov, svojcev, sorodnikov in prijateljev, je to že kar nekakšen vsakoletni obred. Če si slučajno že malo v letih, se tega »kar nabere«.

Sploh pa je to zame čas spominov, razmišljanj in vprašanj, na katere še vedno ni odgovorov.

Ko tako potem ob Vseh svetih prižgam svečke povsod kjer sem se namenil mi ostane samo še, da prižgem eno za cerkvijo na Žalah. Tam za cerkvijo na Žalah, tam, kjer vsako leto gori na stotine in stotine svečk, tam vsako leto prižgem plamenček za svojega pogrešanega brata. Posebno skrbno izberem svečko zanj. Le zakaj ne, saj je bil šele 19 let star, ko je bil s tretjim transportom – v začetku maja 1945 – kot domobranec iz Vetrinja na Koroškem vrnjen v Slovenijo.

Do kam je prišel, oziroma kje je končal svojo kalvarijo, tega ne vem. Tudi moji starši, ki so že tudi pokojni, so umrli, ne da bi vedeli, kje leži njihov sin.

Gledam plamenčke teh sveč – to je ogenj, to niso več plamenčki, toliko jih je – nič manj jih ni kot včasih. Ali ne pomeni to, da se ni v marsičem še nič

spremenilo, kljub pričakovanju. Verjetno so tiste bivše »zdrave sile«, kot so jim včasih rekli, še vedno dovolj močne, da zadržujejo in zavirajo razkritje podatkov, kje ležijo tisoči in tisoči naših fantov. Tudi to bi bil del sprave. Nič čudnega, da so nekateri tako proti uspešnemu delu vsake komisije, ki naj bi kaj osvetlila ali kaj razkrila o »dogodkih« iz tistih časov. Kako ne, saj je še ogromno »istih« na istih položajih.

Navsezadnje kot državljani, kot samo za pošteno življenje in sožitje opredeljen človek, stisneš zobe.

Na pragu Evrope, takole brezupno, brezpravno, prepuščen sam sebi – to ni nikakršno zaupanje v prihodnost. Tudi kot davkoplačevalec si žrtev položnic kar iz računalnika.

Vendar upam – to mi še edino daje moč – upam, da se bodo ljudje le enkrat nasitili praznih obljub in zavajanj. Ljudi se v nedogled tudi ne bo dalo voditi za nos. Ne bo več, kot je z otroci pri fotografu – glej tička in skljoc! Tako se tudi nam godi: glej tička – afere, goljufije. Na drugi strani pa gredo, istočasno sicer, uradno stvari svojo pot.

Ostane mi samo še, da svojo užaljenost in gnev prihranim za volitve. Tam se pripravite. Za vsak glas se boste borili – boste videli! Tedaj vam bomo dali vetra!

In ne pozabite na tiste svečke za cerkvijo na Žalah!

STANE GOLI

BILI SO MED NAMI

Branko Pečan

V oktobru so se svojci, številni prijatelji in znanci, krajanji Barja in sodelavci iz viškoročnega obrtnega združenja poslovlili od Branka Pečana. Prav na tem obrtnem združenju je preživel zadnjih štirinajst let svojega življenja, prav sem ga je pot zanesla prav tako v mesecu oktobru pred 156 meseci, ko je že precej svojega dela in

prizadevanj namenil Zavodu za tehnično kulturo.

Veliko mladih ljudi je razveselil, ko jim je s svojo vedro in kleno besedo predajal priznanja za uspešno opravljene izpite in prav tako je obrtnikom znal vlivati pogum in voljo do dela, znal je pošteno oceniti situacijo in pravilno svetovati. In čeprav je zadnja leta formalno opravljal dolžnost sekretarja obrtne zbornice, je bila njegova pomoč še kako dragocena na vseh področjih. Njegova odločna beseda, ki je pri njem veljala ob vsakem času, pa naj je bila karajoča, svetovalna, spodbujajoča, prijateljska ali celo humorna, ga je vedno dvigala nad svoje okolje. In tako je bilo tudi ob zadnji večji akciji viških obrtnikov, ob ustanavljanju bančne enote obrti, za katero se je tako žrtvoval in pogrešal ga bodo mnogokrat, najbolj pa ob tradicionalnem novoletnem obdarovanju otrok, za katerega se je tako neskončno razdaljal.

S prezgodnjim slovesom pa spomin na Branka Pečana ne bo zbledel, niti med njegovimi najbližjimi, niti med viškoročnimi obrtniki, ne med borci na Barju in drugje, ne med nekdanjimi mladimi tehniki, med znanci in prijatelji.

Program v novembru

Torek, 2. novembra ob 16. uri: ČAROBNI AVTOBUS – potujoča lutkovna animacija (javna vaja pred KUDom)
Petek, 5. novembra ob 21. uri: GLEDALIŠČE ANE MONRO – VARIETE
Sobota, 6. novembra ob 17. uri: TRNKOVA SOBOTAŽA – lutkovna predstava za otroke
Nedelja, 7. novembra ob 20. uri: kmconcert ameriške funky fusion skupine CEMENT
Torek, 9. novembra ob 21. uri: otvoritev razstave KUDOVE FOTODELAVNICE – razstava bo odprta do 20. novembra, ogledate pa si jo lahko vsak dan, razen nedelje in ponedeljka, med 11. in 22. uro.
Sreda, 10. novembra ob 20. uri: Vesela znanost (začetek

ciklusa predavanj) z naslovom OKOLJE) – RASTKO MOČNIK: V lastnem soku

Četrtek, 11. novembra ob 21. uri: Koncert GLASBENE DELAVNICE Zlatka Kavčiča in Braca Doblekarja
Petek, 12. novembra ob 21. uri: GLEDALIŠČE ANE MONRO – VARIETE

Sobota, 13. novembra ob 17. uri: TRNOVKA SOBOTAŽA – lutkovna predstava za otroke

Nedelja, 14. novembra ob 20. uri: jazz koncert trio SCHELLI HIRSCH, JAN ROSE, CHRIS CUTLER

Sreda, 17. novembra ob 20. uri: Vesela znanost (ciklus predavanj OKOLJE) – BRACO ROTAR: Mentalno okolje

Petek, 19. novembra ob 21. uri: GLEDALIŠČE ANE MONRO – VARIETE

Sobota, 20. novembra ob 17. uri: TRNKOVA SOBOTAŽA – lutkovna predstava za otroke

Sreda, 24. novembra ob 20. uri: Vesela znanost (ciklus predavanj OKOLJE) – ANTON MLINAR: Demografsko vprašanje in krščanska etika

Petek, 26. novembra ob 21. uri: GLEDALIŠČE ANE MONRO – VARIETE

Sobota, 27. novembra ob 17. uri: TRNKOVA SOBOTAŽA – lutkovna predstava za otroke.

Ne prezrite!
Vsako soboto ob 17. uri so v KUD France Prešeren v Trnovem lutkovne predstave, vsako sredo ob 20. uri pa predavanja iz ciklusa *Vesela znanost*, ob petkih pa si lahko ogledate variete *Ane Monro*.